

ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕДЖУ

Кременчуцький педагогічний коледж імені А.С.Макаренка здійснює навчально – виховний процес на засадах компетентнісного підходу. Серед ключових виділяють громадянську компетентність. Під громадянською компетентністю студента ми розуміємо сукупність освітніх елементів, що складається з сукупності знань, умінь, навичок, переживань, емоційно-ціннісних орієнтацій, переконань особистості, які допомагають людині усвідомити своє місце в суспільстві, обов'язок і відповідальність перед співвітчизниками, батьківщиною і державою. Громадянська компетентність – здатність захищати та піклуватися про відповідальність, права, інтереси та потреби людини і громадянина української держави і суспільства¹.

Визначальними характеристиками громадянської компетентності є правосвідомість, політична освіченість, патріотизм, моральність, трудова активність¹.

Найважливішим завданням нашого навчального закладу є виховання людини – громадянина, для якої демократичне громадянське суспільство є осередком реалізації її творчих можливостей, формування активної громадянської позиції, національної гордості, розвиток лідерських якостей. Громадянське виховання разом з патріотичним розглядається як складова національного виховання.

Громадянське виховання в закладі здійснюється на основі *принципів*: гуманізації та демократизації; самоактивності й саморегуляції; системності; комплексності й міждисциплінарної інтегрованості; наступності та безперервності; культуровідповідності; інтеркультурності.

Складовими структури громадянської компетентності студента є три компоненти: ціннісний (ставлення, ціннісні орієнтації, переживання); діяльнісний (уміння і навички); процесуальний або особистісно-творчий.

Для виховання яскравої, творчої, високорозвиненої особистості студента важливим є створення виховної моделі та формування у вищому закладі освіти виховуючого середовища. Щороку в педагогічному коледжі проводиться моніторинг рівня сформованості громадянських якостей у рамках: громадянська активність, правосвідомість, громадянська дисциплінованість, громадянська відповідальність, суспільна ініціативність. Моніторингом охоплюють кожен групу коледжу.

Предметно – циклова комісія викладачів психолого-педагогічних дисциплін значну увагу приділяє формуванню громадянської компетентності майбутніх педагогів. Традиційними в коледжі є заходи, присвячені видатним постатям педагогіки: щорічні «Макаренківські Читання» міського, міжрегіонального масштабу; «В.Сухомлинський – видатний – педагог-гуманіст»; «Поспішайте робити добро» (А.Захаренко), «Обличчям до минулих поколінь» (Б.Грінченко); « Життя як подвиг» (Януш Корчак). Формат заходів допомагає студентам не лише ознайомитися з життєвим та професійним шляхом великих педагогів, просвітителів, а й побачити їх громадянську зрілість, відданість справі, своєму народові, Вітчизні, що служить основою для формування громадянської самосвідомості майбутнього вчителя.

На заняттях з педагогіки та позакласних заходах студенти знайомляться з поглядами видатних діячів на проблему і сутність громадянського виховання. (М. Драгоманов, М. Грушевський, Б.Грінченко, К.Д.Ушинський, А.С.Макаренко, В.О.Сухомлинський про формування громадянина).

Цікавою формою роботи є створення студентських проектів на тему громадянського виховання: «Видатні педагоги Полтавщини», «Самоврядування в системі А.Макаренка», «Вчитель-лідер».

В коледжі діє осередок Гуманної педагогіки, активними членами якого є студенти. Основою діяльності осередку з проблеми громадянського становлення майбутніх вчителів є слова В.Сухомлинського: «Виховати громадянина означає виховати справжню людину. Ідеал громадянина включає наступні якості: оптимізм, вміння дорожити святинями як особистими цінностями та святинями свідомості та серця, розуміння сенсу життя; гармонійна єдність загальної та особистісної гідності; почуття обов'язку як стрижень етичної культури; усвідомлена громадянська позиція. Бути справжньою людиною та громадянином – означає жити правильно».

Студенти – члени осередку проводять цікаві, змістовні заходи, акції. Традиційними є тренінгові заняття студентів – старшокурсників з першокурсниками на теми: «Спілкуватися я з оточуючими – це чудово!», «Синдром професійного вигорання у професійній діяльності педагогічних працівників», «Лідерські якості», «Захистіть себе від насильства», «Молодь вільна від алкоголю», «Патріот» тощо. Зі старшокурсниками проходять заняття, що спрямовані на формування духовності: «Феномен педагогічної любові», «Вчительське терпіння», «Вчительська посмішка», «Уроки сердечності», «Уроки доброти» тощо.

Про результативність заходів просвітницького характеру говорить конкретна діяльність наших студентів: участь у волонтерському русі, збір коштів на допомогу учасникам АТО, дітям – сиротам, хворим дітям, проведення розважальних заходів для дітей школи – інтернату, організація благодійних концертів тощо.

Цікавою формою підведення підсумку добродійної діяльності студентського колективу є прикрашення «Ялинки добрих справ групи». Перед новорічними святами кожен студент групи власноруч виготовляє новорічну іграшку, на якій зазначає які ж добрі справи для інших він зробив за семестр.

Застосування наведених форм і методів громадянського виховання формує в особистості поведінкові норми, що включають в себе вміння міркувати, аналізувати, ставити запитання, шукати власні відповіді, критично та всебічно розглядати проблему, робити власні висновки, брати участь у громадському житті, здатність орієнтуватися і адаптуватися в нових соціальних умовах, захищати свої інтереси, поважати інтереси і права інших, самореалізуватися тощо.

Таким чином, сучасні педагогічні форми громадянського виховання студентів педагогічного коледжу забезпечують підготовку молоді до життя у правовій державі, сприяють формуванню в них базових соціальних компетентностей, їхньому активному залученню до соціального життя, розвитку важливих життєвих навичок критичного мислення, дискусії, співробітництва, переговорів, прийняття рішень, взаємодії з іншими людьми. Громадянська спрямованість навчально-виховного процесу дає можливість реально впливати на становлення конкретних життєвих компетентностей студентської молоді як в навчальному процесі, так і в позакласній діяльності, розширює діапазон виявлення здібностей, збільшує можливість виявити свою свідому громадянську активність.